

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za *matematiko in fiziko*

Optimizacija z roji delcev

Seminarska naloga pri predmetu Izbrana poglavja iz optimizacije

Gregor Cigüt

2. junij 2011

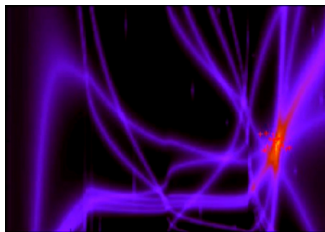
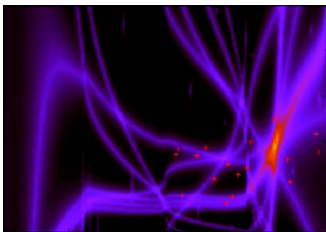
Koncept PSO

- Motivacija: vedenje organizmov v naravi
- Ideja: koordinirano vedenje brez nadrejenega vodenja
- Roj N delcev se giblje v prostoru iskanja (globalnega optimuma)
- Delec i je predstavljen z vektorjem položaja x_i
- Vsak delec ima hitrost in smer gibanja, ki ju prilagaja v smeri globalnega optimuma
- Na gibanje delca i vplivata:
  - najboljši z njegove strani odkrit položaj p_i
  - najboljši s strani celotnega (ali dela) roja odkrit položaj p_g

Motivacijski video

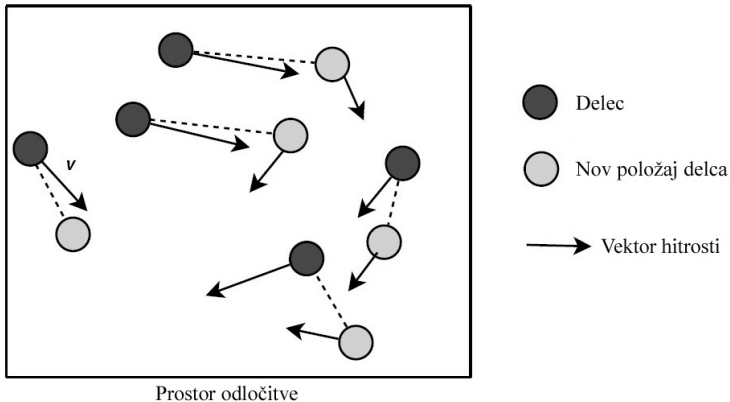
- <http://www.youtube.com/watch?v=xGGtfoC97dc>
- Roj delcev, predstavljenih z rdečimi križci, se giblje po obarvani plošči in išče čimbolj svetlo lokacijo (svetlost narašča od črne k rumeni barvi)
- Delci pomnijo že obiskane lokacije in tudi tiste, ki so jih obiskali z njimi komunicirajoči delci; skladno s tem se odločajo o gibanju
- Po slabi minuti se delci osredotočijo na ozko rumeno območje, po dveh minutah pa se prav vsi skoncentrirajo na isti točki, kar pomeni, da je PSO uspešno privedla do optimalnega rezultata.

Motivacijski video

- Po dobri minuti se delci večinsko približujejo rumenemu območju, po dveh minutah pa se prav vsi skoncentrirajo na isti točki, kar pomeni, da je PSO uspešno privedla do optimalnega rezultata.
- Nadaljnji primeri PSO videov:
  - <http://www.youtube.com/watch?v=8Vp57FDIHiI>
  - <http://www.youtube.com/watch?v=Rv7bBrTQ2uE>

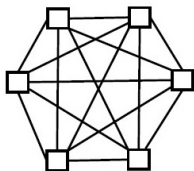
Roj delcev s pripadajočimi položaji in vektorji hitrosti

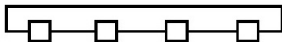
Metodi *gbest* in *lbest*

- Okolica delca i je množica drugih delcev, ki s svojimi odločitvami predstavljajo družbeni vpliv na vedenje delca i
- Dve različni metodi:
  - *gbest*: okolica delca i je celoten roj delcev
  - *lbest*: okolica delca i je množica z njim neposredno povezanih delcev
- Skladno z izbrano okolico se pojavi trenutni vodja, ki usmerja iskanje optimuma

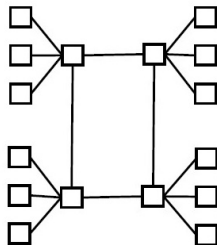
Roj delcev s pripadajočimi okolnicami

Poln graf

Obod kroga

Homogene podskupine

Ponazoritev delca

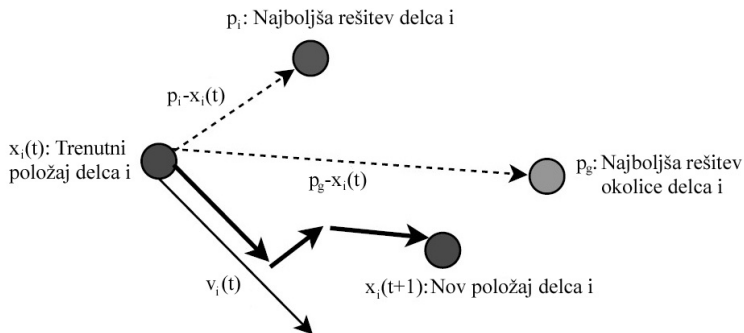
- Trenutni položaj v prostoru iskanja (x_i)
- Najboljši z njegove strani odkrit položaj (p_i)
- Trenutna smer in hitrost premika (v_i)

1.: posodobitev vektorja hitrosti

- $v_i(t-1) \longrightarrow v_i(t)$
- $v_i(t) = v_i(t-1) + \rho_1 C_1 \cdot (p_i - x_i(t-1)) + \rho_2 C_2 \cdot (p_g - x_i(t-1))$
  - $\rho_1, \rho_2 \dots$ sl. spr. z vrednostmi na $[0, 1]$
  - $C_1 \dots$ kognitivni učni faktor
  - $C_2 \dots$ družbeni učni faktor
  - $v_i(t) \in [-V_{\max}, V_{\max}]$
- $v_i(t) = w \cdot v_i(t-1) + \rho_1 C_1 \cdot (p_i - x_i(t-1)) + \rho_2 C_2 \cdot (p_g - x_i(t-1))$
  - $w \dots$ inercialna utež
  - globalno raziskovanje vs. lokalno osredotočanje

Premik delca in posodobitev vektorja hitrosti

2.: posodobitev položaja

- $x_i(t) = x_i(t - 1) + v_i(t)$

3.: posodobitev znanja o najboljših položajih

- (Potencialna) posodobitev individualne rešitve: če je $f(x_i) < f(p_i)$, posodobimo p_i na vrednost $p_i = x_i$
- (Potencialna) posodobitev globalne rešitve: če je $f(x_i) < f(p_g)$, posodobimo p_g na vrednost $p_g = x_i$

Psevdokoda PSO algoritma

Slučajna inicializacija položajev celotnega roja delcev.

Ponavljaj (do izpolnitve ustavitvenega kriterija):

    Izračunaj $f(x_i)$.

Za (vse delce i):

        Posodobi vektor hitrosti:

$$v_i(t) = v_i(t-1) + \rho_1 C_1 \cdot (p_i - x_i(t-1)) + \rho_2 C_2 \cdot (p_g - x_i(t-1)).$$

        Premakni se na nov položaj:

$$x_i(t) = x_i(t-1) + v_i(t).$$

Če je $f(x_i) < f(p_i)$, posodobi:

$$p_i = x_i.$$

Če je $f(x_i) < f(p_g)$, posodobi:

$$p_g = x_i.$$

        Posodobi (x_i, v_i) .

Končaj zanko.

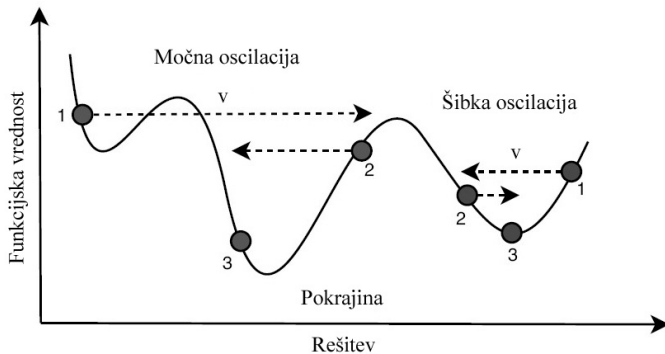
Končaj zanko.

Kalibracija parametrov

Parameter	Pomen	Tipične vrednosti
N	Velikost populacije	[20, 60]
k	Velikost okolice	$[2, \frac{N(N-1)}{2}]$
w	Inercijska utež	[0.4, 0.9]
C_1, C_2	Pospešitveni konstanti	≤ 2

- $\uparrow$ Kvaliteta rezultatov ($N \uparrow$)
- $\downarrow$ Časovna zahtevnost ($N \downarrow$)
- $\uparrow$ Hitrost konvergence ($k \uparrow$)
- $\uparrow$ Konvergenca k resnični rešitvi ($k \downarrow$)
- $\uparrow$ Globalno raziskovalnje ($w, C_1, C_2 \uparrow$)
- $\uparrow$ Lokalno osredotočanje ($w, C_1, C_2 \downarrow$)

Močne in šibke oscilacije v roju delcev

Prilagoditve zveznega modela

- Preslikava položajev delcev v diskretne rešitve:
  - binarno kodiranje
  - permutiranje
- Modeli vektorjev hitrosti:
  - realne vrednosti premikov
  - slučajni premiki
  - podan nabor možnih premikov
- Primera:
  - binarna preslikava položajev in slučajni vektorji hitrosti
  - geometrijska optimizacija z roji delcev (GPSO)

Binarna preslikava položajev in slučajni vektorji hitrosti

- Položaj delca predstavimo z n -dimenzionalnim binarnim vektorjem
- Generirano hitrost $v_i = (v_{i1}, \dots, v_{in})$ komponentno preslikamo na interval $[0, 1]$ s funkcijo

$$S(v_{id}) = \frac{1}{1 + e^{-v_{id}}}.$$

- Za vsako komponento generiramo še eno število na intervalu $[0, 1]$
- Če je to število manjše od $S(v_{id})$, postavimo vrednost komponente x_{id} v vektorju položaja x_i na 1, sicer pa na 0
- $(p_{id} - x_{id}), (p_{gd} - x_{id}) \uparrow \implies v_{id} \uparrow \implies S(v_{id}) \uparrow$
- $S(v_{id}) \uparrow \implies P(\text{število} < S(v_{id})) = P(x_{id} = 1) \uparrow$

Geometrijska optimizacija z roji delcev

- Položaj delca predstavimo z n -dimenzionalnim binarnim vektorjem
- Namesto vektorja hitrosti vsakemu delcu priredimo tritočkovni maskirni operator (3PMBCX)
- 3PMBCX na podlagi verjetnostnih uteži w_1 , w_2 in w_3 za vsak delec določi, iz katerega od staršev x_i , p_g ali p_i bo preslikana posamezna izmed n -tih komponent novega vektorja položaja

Geometrijsko križanje v GPSO algoritmu

